

چرا مجادله در جامعه زیانبار است/مجادله احسن مورد تاکید قرآن چیست

نوع صحبت کردن مردم با یکدیگر در هر سطحی باشد مهم است، اما وقتی حرف زدن در سطح مقامات با جدال و مجادله همراه باشد اهمیت و تاثیرگذاری آن مضاعف می شود

نوع صحبت کردن مردم با یکدیگر در هر سطحی باشد مهم است، اما وقتی حرف زدن در سطح مقامات با جدال و مجادله همراه باشد اهمیت و تاثیرگذاری آن مضاعف می شود و گاهی می تواند تبعات زیانباری برای فرهنگ و هویت و وحدت یک جامعه داشته باشد. به گزارش خبرگزاری مهر، مفهوم لغت جدال عبارت است از بحث و گفتگویی که به منظر کوبیدن طرف دیگر و غالب شدن بر او صورت می گیرد و علت اینکه به این گونه گفتگو مجادله می گویند این است که دو نفر در برابر یکدیگر به بحث و مشاجره می پردازند تا هر کدام فکر خود را بر دیگری تحمیل کند و ریشه کلمه "جدال" از "جدلت الحبل" (طناب را محکم تابیدم) گرفته شده است چون کسی که چنین سخن می گوید می خواهد دیگری را با سخن و رای خود بپیچاند.

اما مفهوم اصطلاحی جدال آن است که انسان از مسلمات طرف علیه او بهره برداری کند؛ یعنی در مقام استدلال از مقدماتی که طرف قبول دارد استفاده کند که این روش برای اقناع یا ساکت کردن طرف مقابل موثر است و چنانچه کیفیت برخورد در این گونه استدلال، متین و خوب باشد همان جدال احسن است که قرآن آن را تحسین کرده است.

مجادله از موضوعاتی است که دارای دو بعد ابعاد مثبت و منفی می باشد.

- بعد مثبت جدال

اسلام به طور کلی از جدال نهی نکرده است بلکه در مواردی از قرآن به پیامبر امر می کند که با مردم مجادله کند، زیرا بحث و گفتگو در مسایل به خاطر ارشاد و راهنمایی مردم لازم و ضروری است و چه بسا افرادی که در اثر این گونه مجادله و مباحثه توانسته اند عده زیادی را به خیر و سعادت دعوت کنند و از گمراهی نجات دهند.

قرآن کریم در سوره نحل آیه 125 می فرماید: با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت نما و با آنها با طریقی که نیکوتر است استدلال و مناظره کن. پروردگار تو از هر کسی بهتر می داند چه کسانی از طریق او گمراه شدند و چه کسانی هدایت یافته اند.

در مورد دیگری در سوره عنکبوت آیه 46 می فرماید: با اهل کتاب جز با روشی نیکو مجادله نکنید، مگر کسانی که از جانب آنها بر شما ظلم و ستم وارد شده و به آنها بگویید ما به تمام آنچه از سوی خدا بر ما و شما نازل شده ایمان داریم، معبود ما و شما یکی است و ما در برابر او تسلیم هستیم.

بنابراین مجادله مطلقاً مذموم نیست و قرآن کریم از گفتگو و بحث های منطقی نهی نکرده، بلکه بحث و جدالی مذموم و ناپسند است که سرکوبگرانه و همراه با فریاد و جنجال و خشونت باشد و سرانجام به هتک حرمت و ریختن آبروی مردم بی طرف و بیگناه منتهی شود، و گرنه در صورتی که هدف از بحث و مجادله برتری جویی نباشد بهترین راه برای روشن شدن حقایق خواهد بود

- بعد منفی جدال

اگر غرض از جدال خصومت و اظهار فضل و کمال باشد از دیدگاه قرآن جایز نیست. زیرا کسی که این گونه مجادله می کند خود را نساخته و تزکیه نکرده و علایق مادی و دنیوی را از خود دور نکرده است. قرآن در سوره بقره آیه 197 می فرماید بی شک جدال به خاطر خصومت و تفوق جویی در برتری طلبی آثار سوئی دارد.

یکی از آثار شوم جدال آن است که آبروی انسان بی گناه می رود به خصوص اگر طرف مقابل عیجو و هتاك باشد و در گفته های خود ادب را رعایت نکند و آنچه بر زبانش جاری می شود بگوید سرانجام کار به بی حرمتی و توهین می رسد. امام صادق(ع) می فرماید: با دو کس جدال مکن: با شخص عاقل بردبار و با شخص نادان و کم عقل زیرا اولی بر تو چیره می شود و دومی تو را می آزارد. (1)

امیرالمومنین (ع) در روایتی به این جهت مردم را از مجادله نهی کرده که مجادله موجب عداوت و دشمنی است. فرمود: از مجادله و ستیزه جویی بپرهیزید، زیرا این دو دل های برادران دینی را نسبت به یکدیگر مکدر می کند و بذر نفاق را پرورش می دهد.

-
- 1- جامع السعادات ج 2 ، ص 285 و اصول کافی، ج 2، ص 310 با اندکی تفاوت
 - 2- اصول کافی، ج 2 ، ص 30، حدیث 1